

สภาพเศรษฐกิจของสตรีไทยในประเทศนอร์เวย์*

THE ECONOMIC CONDITIONS OF THAI WOMEN IN NORWAY

ดารา ชนะกุล จากอบเซน^{*}, ธีรวิมล เอกะกุลDara Chanakul Jakobsen^{*}, Theerawut Akakul

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อุบลราชธานี ประเทศไทย

Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Ubon Ratchathani, Thailand

*Corresponding author E-mail: nchanakul@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาประสบการณ์การปรับตัวทางเศรษฐกิจ และการเข้าถึงสวัสดิการของหญิงไทยที่ย้ายถิ่นไปยังประเทศนอร์เวย์ผ่านการสมรสข้ามชาติ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ หญิงไทยที่สมรสกับชาวนอร์เวย์จำนวน 20 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้วิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม ATLAS.ti ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การปรับตัวทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงสวัสดิการของหญิงไทยที่ย้ายถิ่นไปยังประเทศนอร์เวย์ผ่านการสมรสข้ามชาติ ในด้านต่าง ๆ คือ 1) แรงจูงใจในการย้ายถิ่นมีลักษณะเป็นพหุปัจจัย เป็นกลยุทธ์ในการจัดการกับชีวิตที่ผสมทั้งความจำเป็น ความฝัน และความหวังเข้าไว้ด้วยกัน 2) การเข้าสู่ตลาดแรงงานและกระบวนการปรับตัว เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและท้าทาย มีเงื่อนไข คือ ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและภาระหนี้สินที่มีอยู่ในประเทศไทย 3) การจัดการด้านเศรษฐกิจและการวางแผนอนาคต เป็นกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจสังคมและจิตใจ ไปสู่การเป็นผู้กำหนดอนาคตตนเองอย่างมีวิสัยทัศน์ 4) การส่งเงินกลับบ้าน เป็นการแสดงถึงความรัก ความรับผิดชอบ และทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างรอบด้าน 5) ประสบการณ์ของหญิงไทยในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการของรัฐ ขึ้นอยู่กับภูมิหลังส่วนบุคคล ระดับการปรับตัวและความเข้าใจต่อระบบราชการ 6) ข้อเสนอแนะจากหญิงไทยที่พำนักอยู่ในประเทศนอร์เวย์ ต่อหญิงไทยที่มีความตั้งใจจะย้ายถิ่นฐานไปยังต่างประเทศในอนาคต ไม่ควรมองผ่านเพียงมิติของโอกาสทางเศรษฐกิจหรือความมั่นคงส่วนบุคคล ควรพิจารณา ด้านทุนมนุษย์ ทุนทางจิตใจ และโครงสร้างครอบครัวและสังคม

คำสำคัญ: สภาพเศรษฐกิจ, สตรีไทยในประเทศนอร์เวย์, การย้ายถิ่น, สวัสดิการรัฐ, การสมรสข้ามชาติ

Abstract

This study aims to explore the economic adaptation experiences and access to welfare among Thai women who migrated to Norway through cross-cultural marriage. Adopting a qualitative research approach, the key informants comprised 20 Thai women married to Norwegian men, selected through purposive sampling. Data were collected using in-depth interviews and focus group discussions and analyzed with ATLAS.ti software. The findings reveal that the economic adaptation and welfare access experiences of Thai women who migrated to Norway through cross-cultural marriage can be described in six dimensions: 1) Motivation for migration is multifactorial, serving as a life

management strategy that integrates necessity, dreams, and aspirations; 2) Entry into the labor market and adaptation processes are complex and challenging, shaped by responsibilities toward family and pre-existing debts in Thailand; 3) Economic management and future planning represent a transition across economic, social, and psychological domains toward becoming visionary decision-makers of their own futures; 4) Remittances reflect love, responsibility, and comprehensive resource management skills; 5) Experiences in accessing and utilizing state welfare vary according to individual background, adaptation level, and understanding of bureaucratic systems; and 6) Recommendations from Thai women in Norway for those intending to migrate abroad highlight that migration should not be viewed solely through the lens of economic opportunity or personal security, but should also consider human capital, psychological resources, and family and social structures.

Keywords: Economic Conditions, Thai Women in Norway, Migration, State Welfare, Cross-Cultural Marriage

บทนำ

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา การย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศได้ทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในหลายประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศที่มีระบบรัฐสวัสดิการที่เข้มแข็ง เช่น ประเทศนอร์เวย์ หญิงไทยจำนวนมากได้ย้ายถิ่นเข้าสู่ประเทศนอร์เวย์ผ่านการแต่งงานข้ามชาติ โดยมีแรงผลักดันจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจและความปรารถนาในการแสวงหาโอกาสในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นและมั่นคง ระบบรัฐสวัสดิการของนอร์เวย์มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการสนับสนุนการปรับตัวของหญิงไทย โดยให้ความช่วยเหลือในการเข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น การศึกษา การดูแลสุขภาพ การสนับสนุนด้านการหางานและการให้เงินช่วยเหลือกรณีเจ็บป่วยหรือว่างงาน ตลอดจนการได้รับเงินเกษียณเมื่อถึงวัยเกษียณอายุ

จากสถิติในปี พ.ศ. 2567 พบว่า มีชาวไทยพำนักอยู่ในประเทศนอร์เวย์มากกว่า 22,665 คน เป็นหญิง 18,994 คน และเป็นชาย 3,671 คน ซึ่งเป็นผู้ย้ายถิ่นฐานในลำดับที่ 12 ของจำนวนผู้อพยพย้ายถิ่นเข้าสู่ประเทศนอร์เวย์จาก 223 ประเทศในนอร์เวย์ ข้อมูลในปี พ.ศ. 2566 แสดงให้เห็นว่า ร้อยละ 76.4 ของหญิงไทยที่อยู่ในวัยทำงานมีงานทำ (มีอายุระหว่าง 20 - 66 ปี) การมีงานทำของหญิงไทยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของผู้อพยพหญิงจากประเทศในเอเชียซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 60.9 และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของแรงงานหญิงที่อพยพย้ายถิ่นเข้ามาในนอร์เวย์ทั้งหมด ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 64.4 (Franca, C. et al, 2016) ข้อมูลเชิงปริมาณเหล่านี้สะท้อนถึงความสำเร็จของหญิงไทยในการปรับตัวและการเข้าสู่ตลาดแรงงานของนอร์เวย์ แต่หญิงไทยจำนวนไม่น้อยยังคงเผชิญกับอุปสรรคหลากหลายประการ อาทิ อุปสรรคด้านภาษา ความไม่สอดคล้องระหว่างทักษะที่มีกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนความยากลำบากในการนำวุฒิการศึกษาและประสบการณ์จากประเทศต้นทางมาใช้ในประเทศปลายทาง (Straiton, M. et al, 2019)

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการแต่งงานข้ามชาติของผู้หญิงไทย ทั้งในประเทศไทยและในหลายประเทศ เช่น สวีเดน ออสเตรีย นอร์เวย์ เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ และเดนมาร์ก พบว่า งานวิจัยที่ศึกษาสภาพเศรษฐกิจของหญิงไทยอย่างลึกซึ้งนั้นยังมีอยู่อย่างจำกัด ส่วนใหญ่เน้นประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรมมากกว่า ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความจำเป็นในการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับการปรับตัวทางเศรษฐกิจของหญิงไทยในนอร์เวย์ โดยมุ่งเน้นไปที่การบริหารจัดการรายได้และค่าใช้จ่าย ประสบการณ์ในตลาดแรงงาน เช่น ความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน บทบาทของหญิงไทยในฐานะผู้สนับสนุนเศรษฐกิจทั้งในประเทศต้นทางโดยการส่งเงินกลับบ้าน (Remittances) และรวมถึงการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐในนอร์เวย์ งานวิจัยนี้ยังให้ความสำคัญกับความท้าทายที่หญิงไทยเผชิญ เช่น การเข้าถึงงานที่มีรายได้มั่นคง การพัฒนาทักษะในอาชีพ และการรับมือกับวัฒนธรรมองค์กรในบริบทของสังคมการทำงานนอร์เวย์

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจในการทำวิจัย เรื่อง สภาพเศรษฐกิจของสตรีไทย ในประเทศนอร์เวย์ เพื่อศึกษาประสบการณ์การปรับตัวทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงสวัสดิการของหญิงไทยที่ย้ายถิ่นไปยังประเทศนอร์เวย์ผ่านการสมรสข้ามชาติ ทั้งยังให้ความสำคัญกับความท้าทายที่หญิงไทยเผชิญ เช่น การเข้าถึงงานที่มีรายได้มั่นคง การพัฒนาทักษะเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ และการรับมือกับวัฒนธรรมองค์กรในบริบทของสังคมการทำงานนอร์เวย์ อีกทั้งงานวิจัยนี้ยังได้รวบรวมข้อเสนอแนะจากหญิงไทยที่พำนักอยู่ในประเทศนอร์เวย์ ต่อผู้หญิงไทยที่มีความตั้งใจจะย้ายถิ่นฐานไปยังต่างประเทศ ให้มีการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การลดแรงกดดันจากการย้ายถิ่น และเพื่อช่วยเตรียมความพร้อมในการปรับตัวและประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาประสบการณ์การปรับตัวทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงสวัสดิการของหญิงไทยที่ย้ายถิ่นไปยังประเทศนอร์เวย์ผ่านการสมรสข้ามชาติ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) แรงจูงใจและบริบทเบื้องต้นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจย้ายถิ่นของหญิงไทย 2) ประสบการณ์ของหญิงไทยในการเข้าสู่ตลาดแรงงานและการปรับตัวในตลาดแรงงานของประเทศนอร์เวย์ 3) การจัดการด้านเศรษฐกิจและการวางแผนอนาคต 4) การส่งเงินกลับบ้าน (Remittances) ของหญิงไทยในประเทศนอร์เวย์ 5) ประสบการณ์ของหญิงไทยในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากสวัสดิการของรัฐในประเทศนอร์เวย์ และ 6) ข้อเสนอแนะจากหญิงไทยที่พำนักอยู่ในประเทศนอร์เวย์ ต่อผู้หญิงไทยที่มีความตั้งใจจะย้ายถิ่นฐานไปยังต่างประเทศในอนาคต

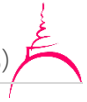
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบปรากฏการณ์วิทยาแนวการตีความ (Interpretive Phenomenology) เพื่อมุ่งศึกษาประสบการณ์การปรับตัวทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงสวัสดิการของหญิงไทยที่ย้ายถิ่นไปยังประเทศนอร์เวย์ โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหาครอบคลุมประเด็นหลัก ได้แก่ 1) แรงจูงใจและบริบทเบื้องต้นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจย้ายถิ่นของหญิงไทย 2) ประสบการณ์ของหญิงไทยในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน การปรับตัวในตลาดแรงงานของประเทศนอร์เวย์ 3) การจัดการด้านเศรษฐกิจและการวางแผนอนาคต 4) การส่งเงินกลับบ้าน (Remittances) ของหญิงไทยในประเทศนอร์เวย์ 5) ประสบการณ์ของหญิงไทยในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากสวัสดิการของรัฐในประเทศนอร์เวย์ และ 6) ข้อเสนอแนะจากหญิงไทยที่พำนักอยู่ในประเทศนอร์เวย์ ต่อผู้หญิงไทยที่มีความตั้งใจจะย้ายถิ่นฐานไปยังต่างประเทศในอนาคต

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประชากร ได้แก่ หญิงไทยที่สมรสข้ามวัฒนธรรมหรือสมรสข้ามชาติกับชายชาวนอร์วีเจียน และย้ายถิ่นฐานเข้ามาพำนักในประเทศนอร์เวย์เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 20 - 66 ปี โดยมีประสบการณ์ทำงานหรือเคยทำงานในประเทศนอร์เวย์ไม่น้อยกว่า 6 ปี ภายในปี พ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ทำกรวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) หญิงไทยที่สมรสข้ามวัฒนธรรมหรือสมรสข้ามชาติกับชายชาวนอร์วีเจียน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยต้องมีลักษณะตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และแบบคำถามในการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาแนวคำถามโดยอิงกรอบแนวคิดทฤษฎี 4 ด้าน ได้แก่ ทฤษฎีปรากฏการณ์วิทยาแนวการตีความ ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แนวใหม่ว่าด้วยการย้ายถิ่น ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ และทฤษฎีทุนมนุษย์ เพื่อตรวจสอบปัจจัยด้านประสบการณ์ แรงจูงใจ ความต้องการ และศักยภาพของหญิงไทยในนอร์เวย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และปรับแก้จนมี

ความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเองในนอร์เวย์ และมีการจัดการสนทนากลุ่ม ณ วัดป่าโพธิธรรม เมืองลาร์วิก

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้แนวคิดเชิงทฤษฎีในการวิจัย (Theoretical Framework) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาด้วยโปรแกรม ATLAS.ti ใช้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่หลากหลายเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์การปรับตัวทางเศรษฐกิจของหญิงไทยในประเทศนอร์เวย์อย่างครอบคลุม โดยอ้างอิงจาก 4 ทฤษฎีหลัก ได้แก่ 1) ทฤษฎีปรากฏการณ์วิทยาแนวการตีความ (Interpretive Phenomenology) 2) ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แนวใหม่ว่าด้วยการย้ายถิ่น (New Economics of Migration) 3) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) 4) ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) การบูรณาการทั้งสี่ทฤษฎีเข้าด้วยกันช่วยให้สามารถวิเคราะห์ประสบการณ์การปรับตัวทางเศรษฐกิจของหญิงไทยในนอร์เวย์ได้ทั้งในมิติของประสบการณ์ส่วนบุคคล แรงจูงใจภายใน และบริบทเชิงโครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างมีระบบและลุ่มลึก

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาประสบการณ์การปรับตัวทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงสวัสดิการของหญิงไทยที่ย้ายถิ่นไปยังประเทศนอร์เวย์ผ่านการสมรสข้ามชาติ ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. แรงจูงใจในการย้ายถิ่นของหญิงไทยในนอร์เวย์มีลักษณะเป็น “พหุปัจจัย” เป็นกลยุทธ์ในการจัดการกับชีวิตที่ผจญกับความจำเป็น ความฝัน และความหวังเข้าไว้ด้วยกัน ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งที่ว่า

“ถึงแม้จะมีงานทำที่ไทยแต่รายได้มันไม่พอใช้ ค่าใช้จ่าย ค่าเช่าบ้าน ค่าจวรถ ค่ากินอยู่ จิปาถะ มีลูก 2 คน ก็เลยมาคิดใคร่ครวญดูว่าถ้าเราอยู่อย่างไม่มีอนาคตแบบนี้ แล้วลูก ๆ จะมีอนาคตได้ยังไง จะส่งผลเสียให้เขาเรียนได้ ง่ายๆ เงินเดือนที่มีก็ไม่พอใช้ ใช้ชีวิตอยู่ไปให้รอดในแต่ละเดือน มันรู้สึกเสียเวลา”

หรือผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนหนึ่งก็กล่าวว่า

“คิดว่าอยู่เมืองไทยมันไม่มีอนาคต หาเงินมาได้ก็จ่ายหนี้ไปยืมมาหมุนใหม่อย่างนี้ตลอด คิดว่าถ้าเป็นอย่างนี้ไม่ไหวแล้ว มันไม่มีทางออก คิดมากจนอยากจะฆ่าตัวตายให้รู้แล้วรู้รอด”

2. การเข้าสู่ตลาดแรงงานและกระบวนการปรับตัวของหญิงไทยในนอร์เวย์ เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและท้าทาย ที่มี “เงื่อนไขเบื้องต้น” คือ ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและภาระหนี้สินที่มีอยู่ในประเทศไทย เป็นแรงผลักดันให้เข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างรวดเร็ว จึงเข้าถึงงานที่มีคุณภาพน้อยในระยะแรก ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งที่ว่า

“เราจะเลือกงานไม่ได้หรอกเพราะเราต้องการเงิน ภาษาก็ยังไม่ดี ที่สำคัญเราคิดแล้วว่าเราจะทำงานอะไรก็ได้ที่เราได้มีเงินกลับไปเยี่ยมลูกที่เมืองไทยให้ได้บ่อยที่สุดเท่าที่เราต้องการ”

และข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนหนึ่งที่ว่า

“ผ่านมาทุกงาน ทำความสะอาด รับผิดชอบทำอาหาร ... ทำงานโรงงาน ... เราเลือกไม่ได้เลยว่าเราอยากทำหรือไม่อยากทำ เพราะเรามีภาระที่ต้องรับผิดชอบ”

ในส่วนของ “กระบวนการปรับตัว” จะเกิดขึ้นหลังจากนั้นแบบค่อยเป็นค่อยไปผ่าน “การเรียนรู้จากการทำงานจริง” (learning-by-doing) ควบคู่กับการเรียนภาษาเยอรมันและการเพิ่มพูนทักษะทางวิชาชีพในที่ทำงาน โดยมีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม คือ ความความขยัน อดทน รับผิดชอบต่อหน้าที่ ความซื่อสัตย์ และการพึ่งพาตนเอง เป็น “ทุนแฝง”

3. การจัดการด้านเศรษฐกิจและการวางแผนอนาคตของหญิงไทยในนอร์เวย์ เป็นกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจจากผู้ย้ายถิ่นที่เริ่มต้นด้วยภาวะจำเป็นทางการเงิน ไปสู่การเป็น “ผู้กำหนดอนาคตของตนเอง” อย่างมีวิสัยทัศน์ ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งที่ว่า

“หนูไม่ได้มีทางเลือกที่เมืองไทย หนูมาที่นี่มันก็ดีกว่าอยู่แล้ว... หนูใช้การแต่งงานกับฝรั่งเป็นทางเลือก เพื่อที่จะมาหาเงิน ตัวหนูขอให้ได้มา มาแล้วเราก็ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน เราต้องทำของเราเอง เราต้องมีเป้าหมายว่าเราจะไปอย่างไร”

4. การส่งเงินกลับบ้าน (Remittances) ของหญิงไทยในประเทศนอร์เวย์ เป็น “เครื่องมือ” ที่แสดงถึงความรัก รับผิดชอบต่อหน้าที่ ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งที่ว่า

“สำหรับหนูไม่เคยคิดว่าการส่งเงินให้กับพ่อแม่เป็นเรื่องที่ทำให้หนูทุกขใจ แต่ถ้าไม่ได้ส่งหรือส่งน้อยนี้แหละจะทำให้หนูทุกขใจมากกว่า ... ถ้าเราไม่ส่งเงินให้ที่บ้าน เราอาจจะไม่มีเงินไปทำในสิ่งที่เราอยากทำ ... แต่เราก็เลือกที่จะส่ง”

การส่งเงินกลับบ้านยังเป็นทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างรอบด้าน โดยเป็นกลไกสนับสนุนครอบครัว และเครื่องมือสร้างเสถียรภาพในชีวิตของตนเอง เป็นการบริหารเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ภายใต้บริบทในต่างแดน ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งที่ว่า

“คิดว่ามีความมั่นคงทางเศรษฐกิจมากทีเดียว เพราะมีเงินก็ซื้อที่ดิน สร้างบ้าน ซื้อตึก ซื้อสวน ตอนนี้ก็เริ่มทำสวนทุเรียนไว้ค่ะ”

5. ประสบการณ์ของหญิงไทยในการเข้าถึงและได้ใช้ประโยชน์จากสวัสดิการของรัฐในประเทศนอร์เวย์ มีความหลากหลายขึ้นอยู่กับภูมิหลังส่วนบุคคล ระดับการปรับตัว และความเข้าใจต่อระบบราชการ แต่ในทางปฏิบัติยังมีข้อจำกัดสำคัญ คือ ด้านภาษา และการเข้าใช้ระบบที่มีความยุ่งยาก ทำให้ต้องพึ่งพาคูสมรสชาวนอร์เวย์ ในขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงสิทธิของหญิงไทย ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งที่ว่า

“... มีปัญหาด้านภาษา ทำอะไรยื่นเอกสารอะไรก็ต้องให้สามีช่วย ถ้าไม่มีสามีคอยช่วยเหลือจะลำบากมาก การไปหาหมอ การยื่นคำร้องขอสวัสดิการต่าง ๆ หรือแม้แต่ยื่นขอพำนักอาศัยถาวร ยื่นขอวีซ่าอย่างนี้ มันเป็นเรื่องปัญหาทั้งหมดเลย แม้กระทั่งเปิดบัญชีธนาคารก็เถอะ หรือการประชุมกับครูที่โรงเรียนลูกอะไรอย่างนี้”

6. การรวบรวมข้อเสนอแนะจากหญิงไทยที่พำนักอยู่ในประเทศนอร์เวย์ ต่อหญิงไทยที่มีความตั้งใจจะย้ายถิ่นฐานไปยังต่างประเทศในอนาคต พบว่า การย้ายถิ่นของหญิงไทยไปยังต่างประเทศ ไม่ควรมองผ่านเพียงมิติของโอกาสทางเศรษฐกิจหรือความมั่นคงส่วนบุคคลเท่านั้น แต่ควรพิจารณาทั้งด้านทุนมนุษย์ ทุนทางจิตใจ และโครงสร้างครอบครัวและสังคมอย่างเป็นองค์รวมอย่างรอบด้าน ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งที่ว่า

“ถ้าชีวิตคุณได้อยู่แล้วที่เมืองไทยคุณก็ควรคิดให้ดีกว่าตัดสินใจมา บางคนเขาไม่ได้คิด ทิ้งมาแล้วก็มาเริ่มต้นใหม่อย่างนี้ มันต้องคิดให้ดีกว่า”

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

การอภิปรายผลการวิจัยนี้ มุ่งนำเสนอการตีความผลการศึกษาเชิงลึก โดยเชื่อมโยงข้อมูลภาคสนามกับกรอบแนวคิดสำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แนวใหม่ว่าด้วยการย้ายถิ่น (New Economics of Labour Migration: NELM) ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) แนวคิดลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) (Maslow, A. H., 1954) และแนวคิดปรากฏการณ์วิทยาแนวการตีความ (Interpretive Phenomenology) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงมิติของความหมาย ประสบการณ์ และกลยุทธ์ชีวิตที่หญิงไทยสร้างขึ้นท่ามกลางโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างไปจากถิ่นฐานเดิม เนื้อหาในส่วนนี้จะอภิปรายผลการวิจัยในแต่ละประเด็นตามลำดับวัตถุประสงค์ย่อยทั้ง 6 ข้อ เพื่อแสดงให้เห็นถึงกระบวนการปรับตัวทางเศรษฐกิจที่มีพลวัต และอิทธิพลของบริบททางโครงสร้างและปัจเจกบุคคลที่หลอมรวมกันในการกำหนดเส้นทางชีวิตของผู้หญิงกลุ่มนี้อย่างลุ่มลึก ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ผลการศึกษาประสบการณ์การปรับตัวทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงสวัสดิการของหญิงไทยที่ย้ายถิ่นไปยังประเทศนอร์เวย์ผ่านการสมรสข้ามชาติ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

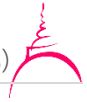
1. แรงจูงใจในการย้ายถิ่นของหญิงไทยในนอร์เวย์มีลักษณะเป็น “พหุปัจจัย” เป็นกลยุทธ์ในการจัดการกับชีวิตที่ผสมผสานทั้งความจำเป็น ความฝัน และความหวังเข้าไว้ด้วยกัน โดยเกิดจากแรงผลักดันทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศต้นทางควบคู่กับแรงดึงดูดจากโอกาสที่ดีกว่าในประเทศปลายทาง ซึ่งทั้งสองปัจจัยหลอมรวมกันเป็นกลยุทธ์ชีวิตที่หญิงไทยใช้ในการจัดการกับข้อจำกัดและแสวงหาอนาคตที่มั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว การแต่งงานข้ามชาตินับเป็นช่องทางสำคัญที่ช่วยให้หญิงไทยสามารถเข้าสู่สังคมและตลาดแรงงานในนอร์เวย์ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีแรงจูงใจหลัก คือ ความต้องการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tschirhart, N. et al และนักวิจัยไทยหลายคนที่ย้ำปัจจัยเศรษฐกิจในประเทศต้นทาง เช่น ความไม่มั่นคงทางรายได้และภาระครอบครัว เป็นตัวผลักดันสำคัญ (Tschirhart, N. et al, 2019) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แนวใหม่ว่าด้วยการย้ายถิ่น (NELM) ที่มองว่าการย้ายถิ่นเป็นการตัดสินใจของครัวเรือน ไม่ใช่ปัจเจกเพียงลำพัง โดยมีเป้าหมายเพื่อกระจายความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสทางการเงินในระยะยาว การแต่งงานข้ามชาติจึงไม่ใช่เพียงการเปลี่ยนสถานะทางสังคมเท่านั้น แต่เป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์เศรษฐกิจที่มีเป้าหมายชัดเจน ดังนั้นแรงจูงใจในการย้ายถิ่นของหญิงไทยควรถูกมองว่าเป็นผลจากกระบวนการตัดสินใจที่ซับซ้อนและมีมิติมากกว่าทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว หากแต่รวมถึงความหวัง ความสัมพันธ์ และความฝันในชีวิตใหม่ที่มีความหมาย และสะท้อนถึงศักยภาพในการฟันฝ่าข้ามพรมแดนเพื่อสร้างชีวิตที่มั่นคงและมีคุณค่า

2. การเข้าสู่ตลาดแรงงานและกระบวนการปรับตัวของหญิงไทยในนอร์เวย์ เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและท้าทาย ที่มี “เงื่อนไขเบื้องต้น” คือ ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและภาระหนี้สินที่มีอยู่ในประเทศไทยเป็นแรงผลักดันให้เข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างรวดเร็ว จึงเข้าถึงงานที่มีคุณภาพน้อยในระยะแรก และ “กระบวนการปรับตัว”

จะเกิดขึ้นหลังจากนั้นแบบค่อยเป็นค่อยไปผ่าน “การเรียนรู้จากการทำงานจริง” (learning-by-doing) ควบคู่กับการเรียนภาษาเยอรมันและการเพิ่มพูนทักษะทางวิชาชีพในที่ทำงาน โดยมีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม คือ ความความขยัน อดทน ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และการพึ่งพาตนเอง เป็น “ทุนแฝง” หญิงไทยที่ย้ายถิ่นไปยังนอร์เวย์ ต้องเผชิญกระบวนการเข้าสู่ตลาดแรงงานที่เต็มไปด้วยแรงกดดันทางเศรษฐกิจ เช่น ภาวะในการดูแลครอบครัวในประเทศไทย การส่งเสียบุตรเรียน หรือการชำระหนี้สินที่ติดตัวมาจากประเทศต้นทาง ซึ่งทำให้หลายคนต้องเร่งหางานทำทันที แม้จะยังขาดทักษะด้านภาษาและทักษะวิชาชีพ ส่งผลให้การเข้าถึงงานที่มีคุณภาพเป็นเรื่องยากในระยะแรกของการย้ายถิ่น ซึ่งสะท้อนถึงข้อจำกัดของทุนมนุษย์ในบริบทแรงงานย้ายถิ่นในนอร์เวย์ อย่างไรก็ตาม แม้ต้องเผชิญข้อจำกัดดังกล่าว หญิงไทยจำนวนมากกลับแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการปรับตัว โดยใช้กลยุทธ์ที่ยืดหยุ่น เช่น การเรียนรู้ผ่านการทำงาน (learning by doing), การฝึกอบรมเพื่อสอบวุฒิปริญญาตรีวิชาชีพ (Fagbrev) และการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Becker ที่มองว่าทุนมนุษย์เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ประสบการณ์ และแรงจูงใจ ไม่ใช่เพียงจากระบบการศึกษาเท่านั้น ที่สำคัญ นายจ้างในนอร์เวย์ให้คุณค่ากับ “ทุนเชิงพฤติกรรม” อย่างความขยัน อดทน ความตรงต่อเวลา และความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ซึ่งแม้จะไม่สามารถวัดได้เป็นตัวเลข แต่กลับส่งผลต่อการรักษางานและความก้าวหน้าในอาชีพอย่างมีนัยสำคัญ หญิงไทยยังแสดงให้เห็นถึงการปรับตัวทางวัฒนธรรมในที่ทำงาน การสร้างความไว้วางใจ และการเคารพกฎเกณฑ์ของสังคมในที่ทำงาน ซึ่งนำไปสู่การสร้างทุนทางสังคมที่มีผลต่อการย้ายถิ่นในตลาดแรงงานระยะยาว แนวโน้มการประกอบอาชีพอิสระ เช่น การเปิดร้านอาหาร ร้านนวดไทย หรือทำงานเป็นล่าม ยังสะท้อนความสามารถในการเปลี่ยนทุนวัฒนธรรมของตนให้กลายเป็นทุนเศรษฐกิจในต่างแดน ภายใต้บริบทที่ท้าทาย หญิงไทยจึงมิใช่เพียงแรงงานเปราะบาง หากแต่เป็นผู้ที่สามารถลงทุนในตนเอง พึ่งคืนศักยภาพ และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจได้อย่างมีพลัง การปรับตัวของหญิงไทยในตลาดแรงงานนอร์เวย์จึงเป็นผลจากการหลอมรวมของทุนมนุษย์ ทุนทางสังคม และทุนวัฒนธรรม ท่ามกลางแรงกดดันเชิงโครงสร้างในตลาดแรงงานของนอร์เวย์ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ European Migration Network (EMN) ที่ชี้ว่าผู้อพยพจำนวนมากเข้ามาผ่านการรวมครอบครัว และมีบทบาทสำคัญในเศรษฐกิจของนอร์เวย์ รวมถึงการสนับสนุนของครอบครัวในประเทศไทยผ่านการส่งเงินกลับบ้านอย่างต่อเนื่อง (European Migration Network (EMN), 2014)

3. การจัดการด้านเศรษฐกิจและการวางแผนอนาคตของหญิงไทยในนอร์เวย์ เป็นกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจจากผู้ย้ายถิ่นที่เริ่มต้นด้วยภาวะจำเป็นทางการเงิน ไปสู่การเป็น “ผู้กำหนดอนาคตของตนเอง” อย่างมีวิสัยทัศน์ เป็นกระบวนการที่ค่อยเป็นค่อยไป เริ่มจากการมุ่งเน้นการอยู่รอดในระดับพื้นฐาน เช่น การหารายได้เพื่อเลี้ยงชีพและส่งเงินกลับบ้าน จากนั้นจึงพัฒนาไปสู่การสร้างความมั่นคงทางการเงิน และการวางแผนอนาคตในระยะยาว ทั้งในระดับบุคคลและครอบครัว ซึ่งสะท้อนถึงการปรับตัวทางเศรษฐกิจอย่างมีเป้าหมาย เมื่อพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ จะเห็นว่าหญิงไทยตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐาน (physiological และ safety needs) ก่อนจะก้าวสู่ระดับสูงขึ้น เช่น ความรัก ความผูกพัน (belongingness), การยอมรับตนเอง (esteem) และการเติมเต็มศักยภาพ (self-actualization) ผ่านการออม การลงทุน การเปิดกิจการ และการมีส่วนร่วมในชุมชนทั้งในประเทศต้นทางและประเทศปลายทาง ซึ่งแสดงถึงคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและการสร้างคุณค่าในตนเอง แนวโน้มดังกล่าวยังสัมพันธ์กับค่านิยมของชุมชนชนบท ที่เปิดรับการแต่งงานข้ามชาติเพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าเดิมมากขึ้น ตามที่งานวิจัยของ พระพรหมวิสุทธิ์ ฉันทมโม (พิศแสนสุวรรณ) และคณะ; Lapanun, P. ระบุไว้ การแต่งงานกับชาวต่างชาติไม่เพียงเปลี่ยนชีวิตหญิงไทย แต่ยังส่งผลต่อโครงสร้างทางสังคมของชุมชนในระดับกว้าง เช่น การเลื่อนชนชั้นและการยอมรับวิถีชีวิตแบบโลกาภิวัตน์ (พระพรหมวิสุทธิ์ ฉันทมโม (พิศแสนสุวรรณ) และคณะ, 2561); (Lapanun, P., 2022) ดังนั้น การจัดการเศรษฐกิจและการวางแผนอนาคตของหญิงไทยที่แต่งงานข้ามชาติจึงไม่ใช่เพียงการจัดการรายได้หรือความอยู่รอดในต่างแดนเท่านั้น หากแต่

เป็นภาพสะท้อนของการปรับตัวทั้งเชิงปัจเจกและเชิงสังคม ที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ความหวัง และการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของชุมชนไทยในยุคโลกาภิวัตน์

4. การส่งเงินกลับบ้าน (Remittances) ของหญิงไทยในประเทศนอร์เวย์ เป็น “เครื่องมือ” ที่แสดงถึงความรัก ความรับผิดชอบ และทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างรอบด้าน โดยเป็นกลไกสนับสนุนครอบครัวและเครื่องมือสร้างเสถียรภาพในชีวิตของตนเอง เป็นการบริหารเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ภายใต้บริบทในต่างแดน การส่งเงินกลับบ้านของหญิงไทยในนอร์เวย์มีความหมายมากกว่าการเคลื่อนย้ายทรัพยากรทางเศรษฐกิจ แต่เป็นกลไกสำคัญในการรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว สื่อสารความรัก ความกตัญญู และเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนชีวิตทั้งในประเทศต้นทางและปลายทาง เมื่อวิเคราะห์ภายใต้กรอบ ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แนวใหม่ว่าด้วยการย้ายถิ่น (NELM) การส่งเงินกลับบ้านถือเป็นผลจากกลยุทธ์ร่วมของครัวเรือนในการกระจายความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในบริบทที่ประเทศต้นทางขาดระบบประกันรายได้หรือสวัสดิการที่มั่นคง หญิงไทยจึงรับบทบาทเป็น “เสาหลักทางเศรษฐกิจของครอบครัว” ซึ่งนำมาซึ่งความภาคภูมิใจในการทำหน้าที่ของลูกหรือของแม่ และในทางกลับกันอาจนำไปสู่ความกดดันและความคาดหวังจากครอบครัว อันอาจส่งผลต่อสุขภาพจิตและความสัมพันธ์กับคู่สมรสในนอร์เวย์ หากไม่มีการจัดการทรัพยากรและความสัมพันธ์อย่างสมดุล จากมุมมองของทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ การส่งเงินกลับบ้านถือเป็นการตอบสนองความต้องการในหลายระดับ ตั้งแต่ความอยู่รอดทางกายภาพ ไปจนถึงความภาคภูมิใจในตนเองและการเติมเต็มคุณค่าชีวิต โดยเฉพาะการได้ดูแลพ่อแม่หรือสนับสนุนการศึกษาของลูกหลาน ซึ่งสะท้อนบทบาทเชิงคุณค่าของหญิงไทยในครอบครัว นอกจากนี้ การส่งเงินยังสามารถตีความได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการลงทุนในทุนมนุษย์ ตามแนวคิดของ Becker, M. H. โดยหญิงไทยหลายคนเลือกส่งเงินเพื่อสร้างบ้าน ซื้อที่ดิน หรือสนับสนุนการศึกษาของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งแม้จะไม่ได้ให้ผลตอบแทนในทันที แต่ถือเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงในระดับครัวเรือนในระยะยาว (Becker, M. H., 1974) ดังนั้น การส่งเงินกลับบ้านของหญิงไทยในนอร์เวย์ไม่ใช่เพียงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ แต่เป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างแรงจูงใจส่วนบุคคล ความรับผิดชอบ และการบริหารจัดการทุนในหลายมิติ ซึ่งต่อยอดว่าหญิงไทยเหล่านี้ คือ “ผู้จัดการระบบเศรษฐกิจครัวเรือนข้ามชาติ” ที่มีบทบาทสำคัญในเชิงเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคมอย่างยั่งยืน

5. ประสบการณ์ของหญิงไทยในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการของรัฐในประเทศนอร์เวย์ มีความหลากหลายขึ้นอยู่กับภูมิหลังส่วนบุคคล ระดับการปรับตัว และความเข้าใจต่อระบบราชการ แต่ในทางปฏิบัติยังมีข้อจำกัดสำคัญ คือ ด้านภาษา และการเข้าใช้ระบบที่มีความยุ่งยาก ทำให้ต้องพึ่งพาคู่สมรสชาวนอร์เวย์ในขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงสิทธิของหญิงไทย ระบบรัฐสวัสดิการของนอร์เวย์มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของหญิงไทยที่ย้ายถิ่นผ่านการแต่งงานข้ามชาติ โดยเฉพาะในช่วงที่เผชิญภาวะเปราะบาง เช่นว่างงาน คลอดบุตร หรือเจ็บป่วย สวัสดิการ เช่น เงินช่วยเหลือการว่างงาน เงินอุดหนุนบุตร และการประกันสุขภาพ ถือเป็น “ทุนทางโครงสร้าง” ที่ช่วยลดการพึ่งพาคู่สมรสและเปิดโอกาสให้หญิงไทยวางแผนชีวิตระยะยาวได้อย่างมั่นคง แม้ระบบสวัสดิการจะมีหลักการ universalism ซึ่งหมายความว่า สวัสดิการเป็นสิทธิที่ประชาชนและผู้พำนักอาศัยในประเทศพึงได้รับโดยไม่จำกัดเชื้อชาติหรือภูมิหลังทางสังคม อย่างไรก็ตามแม้ระบบจะเปิดกว้างในทางนโยบาย แต่ในทางปฏิบัติ หญิงไทยจำนวนหนึ่งยังประสบกับข้อจำกัดในการเข้าถึงสิทธิเหล่านี้ โดยเฉพาะในช่วงเริ่มต้นของการตั้งถิ่นฐาน ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าอุปสรรคหลักมักอยู่ที่ทักษะทางภาษา ความไม่เข้าใจในระบบราชการ และการพึ่งพาคู่สมรสมากเกินไป ทำให้หญิงไทยบางคนเข้าไม่ถึงสิทธิที่ตนควรได้รับอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม การเรียนภาษา การเรียนรู้ระบบราชการ และการมีรายได้ของตนเอง ช่วยให้สถานะของหญิงไทยค่อย ๆ เปลี่ยนไปสู่การเป็น “ผู้ใช้สิทธิโดยตรง” ซึ่งสะท้อนกระบวนการ เสริมพลัง (empowerment) ที่เกิดจากการพัฒนาทุนมนุษย์ควบคู่กับทุนทางสังคม ดังนั้น การเข้าถึง

สวัสดิการจึงไม่ใช่แค่ "การมีสิทธิ" แต่รวมถึง "การรู้จักสิทธิ" และ "การใช้สิทธิอย่างมีประสิทธิภาพ" การส่งเสริมศักยภาพของหญิงไทย เช่น การออกแบบหลักสูตรภาษาที่สอดคล้องกับระบบราชการ การให้คำปรึกษาผ่านกลุ่มชุมชน หรือการมีผู้ช่วยบริการสำหรับผู้อพยพ (service mediators) จะช่วยให้สวัสดิการรัฐมีความหมายและสามารถใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ระบบรัฐสวัสดิการของนอร์เวย์เป็นโครงสร้างที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของหญิงไทย แต่ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากระบบดังกล่าวยังต้องอาศัยการสนับสนุนอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในมิติของทุนมนุษย์ ทุนทางสังคม และสถานะทางครอบครัว เพื่อให้หญิงไทยสามารถเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคในบริบทข้ามวัฒนธรรม

6. การรวบรวมข้อเสนอแนะจากหญิงไทยที่พำนักอยู่ในประเทศนอร์เวย์ ต่อหญิงไทยที่มีความตั้งใจจะย้ายถิ่นฐานไปยังต่างประเทศในอนาคต ซึ่งการย้ายถิ่นของหญิงไทยไปยังต่างประเทศ ไม่ควรมองผ่านเพียงมิติของโอกาสทางเศรษฐกิจหรือความมั่นคงส่วนบุคคลเท่านั้น แต่ควรพิจารณาทั้งด้านทุนมนุษย์ ทุนทางจิตใจ และโครงสร้างครอบครัวและสังคมอย่างเป็นองค์รวมอย่างรอบด้าน พบข้อเสนอแนะจากหญิงไทยที่พำนักในนอร์เวย์ต่อผู้หญิงไทยที่มีแผนจะย้ายถิ่นในอนาคต เน้นย้ำความสำคัญของการวางแผนชีวิต การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และการเตรียมความพร้อมทั้งด้านภาษา ทักษะอาชีพที่อยากจะทำ และการเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจ ซึ่งสะท้อนแนวคิดของ ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) ที่สนับสนุนการลงทุนในตนเอง เช่น การเรียนภาษา การฝึกอาชีพ และการทำความเข้าใจระบบราชการและสวัสดิการในประเทศปลายทาง เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงงานที่มั่นคง รายได้ที่ดี และความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ข้อเสนอแนะต่างๆ ยังสะท้อน “มุมมองเชิงพัฒนาตน” ตามแนวคิด ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) โดยหญิงไทยตระหนักว่าความมั่นคงทางการเงิน คือ รากฐานสำคัญที่นำไปสู่การมีคุณค่าในตนเอง และการวางแผนชีวิตอย่างมีเป้าหมาย เช่น การช่วยเหลือครอบครัว การออมเงิน และการเตรียมตัวเกษียณ มีการแนะนำว่า “อย่าฝากความหวังไว้กับสามีเพียงอย่างเดียว” หรือ “ต้องนึกถึงตัวเองก่อน” สะท้อนการเติบโตของอัตลักษณ์และความสามารถในการตัดสินใจที่อิงกับคุณค่าในตนเอง อย่างไรก็ตาม มีงานวิจัยหลายผลงาน พบว่า หญิงไทยจำนวนหนึ่งต้องเผชิญกับความรุนแรงในครอบครัวจากคู่สมรสชาวต่างชาติ ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงทางด้านจิตใจ ความรุนแรงทางด้านร่างกาย ความรุนแรงทางเพศ และความรุนแรงทางเศรษฐกิจ เช่น การถูกควบคุมทางการเงิน ขาดอิสระในการใช้จ่าย หรือการไม่ได้รับการสนับสนุนจากคู่สมรส ซึ่งทำให้พวกเขาตกอยู่ในสถานะเปราะบาง หากความสัมพันธ์ล้มเหลว การไม่มีทรัพยากรทางการเงินเป็นของตนเองอาจทำให้พวกเขาเผชิญกับความลำบากยิ่งขึ้น (Pongthipat, W. et al, 2018) และจากงานวิจัยของ Butratana, K. & Trupp, A. ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับเพศ ชนชั้น และความขัดแย้งกันของการย้ายถิ่นฐานผ่านการแต่งงานข้ามชาติของคนไทยในออสเตรเลีย พบว่า บางคนได้รับการสนับสนุนจากคู่สมรสและสามารถมีชีวิตที่สะดวกสบายขึ้น ในขณะที่บางคนสูญเสียอิสรภาพทางเศรษฐกิจ กลายเป็นผู้พึ่งพาคู่ครองและไม่สามารถประกอบอาชีพที่ตรงกับศักยภาพของตนได้ (Butratana, K. & Trupp, A. , 2011) สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการแต่งงานข้ามชาติไม่ใช่ทางออกทางเศรษฐกิจที่รับประกันความสำเร็จเสมอไป แต่กลับแฝงไปด้วยความไม่แน่นอนและมีความเสี่ยงทางด้านเศรษฐกิจอยู่ด้วยเช่นกัน

โดยสรุป การวางแผนด้านเศรษฐกิจและข้อเสนอแนะจากหญิงไทยที่มีประสบการณ์และประสบผลสำเร็จในการย้ายถิ่นผ่านการแต่งงานข้ามชาติ สะท้อนการใช้ทุนมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาไปสู่ขั้นความต้องการที่สูงขึ้นตามลำดับขั้นของ Maslow, A. H. อย่างเป็นพลวัต แนวโน้มดังกล่าวยืนยันว่าการย้ายถิ่นไม่ใช่เพียงการเปลี่ยนแปลงทางภูมิศาสตร์ แต่เป็นกระบวนการสร้างและลงทุนใน “ชีวิตใหม่” ที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ การวางแผน และการเสริมพลังจากภายในตนเองอย่างแท้จริง

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า การศึกษาประสบการณ์การปรับตัวทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงสวัสดิการของหญิงไทยที่ย้ายถิ่นไปยังประเทศนอร์เวย์ผ่านการสมรสข้ามชาติ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) แรงจูงใจในการย้ายถิ่นมีลักษณะเป็น “พหุปัจจัย” เป็นกลยุทธ์ในการจัดการกับชีวิตที่ผสมผสานทั้งความจำเป็น ความฝัน และความหวังเข้าไว้ด้วยกัน 2) การเข้าสู่ตลาดแรงงานและกระบวนการปรับตัว เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและท้าทาย ที่มี “เงื่อนไขเบื้องต้น” คือ ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและภาระหนี้สินที่มีอยู่ในประเทศไทย 3) การจัดการด้านเศรษฐกิจและการวางแผนอนาคต เป็นกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจจากผู้ย้ายถิ่นที่เริ่มต้นด้วยภาวะจำเป็นทางการเงิน ไปสู่การเป็น “ผู้กำหนดอนาคตของตนเอง” อย่างมีวิสัยทัศน์ 4) การส่งเงินกลับบ้าน (Remittances) เป็น “เครื่องมือ” ที่แสดงถึงความรัก ความรับผิดชอบ และทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างรอบด้าน 5) ประสบการณ์ของหญิงไทยในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการของรัฐ มีความหลากหลายขึ้นอยู่กับภูมิหลังส่วนบุคคล ระดับการปรับตัว และความเข้าใจต่อระบบราชการ 6) ข้อเสนอแนะจากหญิงไทยที่พำนักอยู่ในประเทศนอร์เวย์ ต่อหญิงไทยที่มีความตั้งใจจะย้ายถิ่นฐานไปยังต่างประเทศในอนาคต ไม่ควรมองผ่านเพียงมิติของโอกาสทางเศรษฐกิจหรือความมั่นคงส่วนบุคคล แต่ควรพิจารณาด้านทุนมนุษย์ ทุนทางจิตใจ และโครงสร้างครอบครัวและสังคมอย่างเป็นองค์รวมอย่างรอบด้าน ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการปรับตัวทางเศรษฐกิจของหญิงไทยในนอร์เวย์เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและทรงพลัง เริ่มจากการเร่งเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของครอบครัว ไปจนถึงการพัฒนาทุนมนุษย์อย่างต่อเนื่อง เช่น การเรียนภาษาและการฝึกทักษะวิชาชีพ ซึ่งช่วยให้หญิงไทยสามารถยกระดับสถานะตนเอง การเข้าถึงสวัสดิการของรัฐและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน หญิงไทยแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะสำคัญด้านพฤติกรรม เช่น ความขยัน ความรับผิดชอบ และการพึ่งพาตนเอง ซึ่งถือเป็นทุนมนุษย์เชิงพฤติกรรมที่ส่งเสริมการปรับตัวในสังคมใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การเข้าถึงสวัสดิการของรัฐไม่ได้เกิดจากสถานะทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผลจากการลงทุนในตนเองและการเรียนรู้ระบบสังคมนอร์เวย์อย่างต่อเนื่อง ประสบการณ์ของหญิงไทยจึงสะท้อนถึงกระบวนการเติบโตที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และอัตลักษณ์ โดยสามารถเปลี่ยนบริบทที่ต่างวัฒนธรรมให้กลายเป็น “พื้นที่แห่งโอกาส” ผ่านการวางแผน การเรียนรู้ และการเสริมพลังตนเองอย่างมีคุณค่า จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงออสโล ควรจัดกิจกรรมหรือโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิแรงงาน สวัสดิการ และการปรับตัวแก่หญิงไทยที่เพิ่งย้ายถิ่น ควรจัดทำ “คู่มือเตรียมตัวย้ายถิ่น” ครอบคลุมข้อมูลสำคัญ เช่น ภาษา กฎหมายแรงงาน และวัฒนธรรมนอร์เวย์ และควรพัฒนาไกด์ไลน์ให้คำปรึกษาเชิงป้องกันสำหรับผู้หญิงที่เผชิญปัญหาครอบครัวหรือสิทธิในต่างแดน 2) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ประเทศไทย) ควรร่วมมือกับภาคประชาสังคมและภาคการศึกษา เพื่อจัดอบรมเบื้องต้นให้แก่หญิงไทยที่มีแนวโน้มย้ายถิ่น เช่น ด้านภาษา อาชีพ และการเงิน 3) หน่วยงานของนอร์เวย์ เช่น NAV ควรส่งเสริมการเข้าถึงโครงการฝึกอาชีพ (Fagbrev) อย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะสำหรับผู้ย้ายถิ่นที่มีข้อจำกัดด้านภาษา และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปมีดังนี้ 1) ควรมีการศึกษาด้วยวิธีเชิงปริมาณหรือวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) เพื่อประเมินระดับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และการเข้าถึงสวัสดิการของหญิงไทยอย่างเป็นระบบ 2) ควรศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างประเทศ เช่น สวีเดน เยอรมนี และนอร์เวย์ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระบบรัฐสวัสดิการและการปรับตัวของหญิงไทยในบริบทยุโรป

เอกสารอ้างอิง

- พระพรหมวิสุทธิ ฉันทธมโม (พิศแสนสุวรรณ) และคณะ. (2561). ค่านิยมของผู้หญิงไทยชาวอีสานกับการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม. *รมยสาร*, 16(2), 55-68.
- Becker, M. H. (1974). The health belief model and sick role behavior. In M. H. Becker (Ed.), *The health belief model and personal health behavior*. (pp. 82-92). Thorofare, New Jersey: Charles B. Slack.
- Butratana, K. & Trupp, A. (2011). Thai communities in Vienna. *ASEAS - Austrian Journal of South-East Asian Studies*, 4(1), 183-190.
- European Migration Network (EMN). (2014). Migration and Home Affairs. Retrieved February 28, 2025, from <https://url.in.th/sLVXB>
- Franca, C. et al. (2016). The Proportion of Sexual Offenders Who Are Female Is Higher Than Thought: A Meta-Analysis. *Criminal Justice and Behavior*, 44(2), 1-18.
- Lapanun, P. (2022). Transnational intimacies and marriages: Gender and social class complexities in two northeastern Thai villages. *Advances in Southeast Asian Studies*, 15(2), 159-175.
- Maslow, A. H. (1954). *Motivational and Personality*. New York: Harper and Brother.
- Pongthiphat, W. et al. (2018). Broken dreams of a better life in Sweden: Thai women's lived experiences of intimate partner violence by Swedish men in international marriages. *Glob Health Action*, 11(1), 1-10.
- Straiton, M. et al. (2019). Perceived discrimination, health and mental health among immigrants in Norway: The role of moderating factors. *BMC Public Health*, 19(1), 1-13 .
- Tschirhart, N. et al. (2019). "Living like I am in Thailand": Stress and coping strategies among Thai migrant masseuses in Oslo, Norway: 2. *BMC Women's Health*, 19(139). DOI: <https://doi.org/10.1186/s12905-019-0836-9>